

STATSMINISTERIET

Notat om statsministerens besvarelse af samrådsspørgsmål X, Y, Æ og Ø fra Folketingets Retsudvalg fredag den 17. januar 2014 om Retsudvalgets tur til Christiania

Statsministeren anførte ved besvarelsen af samrådsspørgsmålene blandt andet:

Jeg vil starte med fuldt og helt at afvise de grundløse beskyldninger om, at jeg og Statsministeriet har siddet på oplysninger i flere uger.

Der kom i november og december to afgørende oplysninger frem om aflysningen af Retsudvalgets besøg på Christiania.

For det første kom det frem, at man ikke gav Retsudvalget den reelle begrundelse for aflysningen – nemlig sikkerhedssituationen.

Det udsendte justitsministeren en pressemeddelelse om den 19. november. Og jeg og Statsministeriet fik den oplysning den samme dag; intet blev derfor fortiet eller holdt tilbage.

For det andet kom det frem, at den begrundelse for aflysningen, som Retsudvalget fik – at politidirektøren ikke kunne deltage i et formøde – ikke var korrekt.

Det oplyste justitsministeren Folketinget om den 9. december. Og jeg og Statsministeriet blev oplyst om det samme dag. Vi havde ingen viden om det før den 9. december.

I begge tilfælde fik jeg og Statsministeriet altså de nye oplysninger nogle få timer før den øvrige offentlighed. Jeg kan derfor på det kraftigste afvise, at Statsministeriet sad på oplysninger i flere uger.

Med hensyn til de to udkast til justitsministerens pressemeddelelse fra den 19. november, så så jeg dem naturligvis i umiddelbar forlængelse af, at Statsministeriet modtog dem.

Der er rejst spørgsmål om ændringerne i Justitsministeriets tekst fra det 2. udkast til den endelige udgave.

Justitsministeriets departementschef havde i den forbindelse fortalt Statsministeriets departementschef, at justitsministeren havde talt med den daværende formand for Folketingets retsudvalg, og at ændringerne i teksten blev lavet på baggrund af den samtale.

Det handlede jo om den begrundelse, som formanden gav til retsudvalget for aflysningen. Og vi havde i Statsministeriet ikke noget grundlag for at rejse tvivl om oplysningerne i den endelige pressemeddelelse.

Det centrale i pressemeddelelsen, nemlig, at Retsudvalget var blevet viderebragt et forkert billede af begrundelsen for aflysning af besøget forblev den samme i de forskellige versioner af pressemeddelelsen. Det var efter min mening det afgørende.

Det er de væsentligste fakta i sagen. Nu vil jeg gennemgå sagens detaljer.

Som nævnt modtog Statsministeriet den 19. november to udkast til og den endelige udgave af pressemeddelelsen om aflysningen af Retsudvalgets besøg på Christiania. De tre dokumenter har jeg oversendt til Folketinget som bilag til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 359.

Som sagt - jeg så naturligvis udkastene i umiddelbar forlængelse af, at de blev modtaget i Statsministeriet.

Det var en ekstraordinær sag, og det var derfor naturligt, at jeg blev orienteret om, at justitsministeren ville udsende en pressemeddelelse om sagen.

Hvad fremgik der så af de to udkast?

Ja, lad mig starte med at slå fast, at det ikke fremgik af nogen af udkastene, at forklaringen om politidirektørens afbud ikke var rigtig.

Og vi blev heller ikke i Statsministeriet på anden vis den 19. november oplyst om, at forklaringen vedrørende politidirektøren var koordineret med ham.

Burde vi have haft en mistanke om det?

Jeg har genlæst de to udkast adskillige gange. Og jeg kan simpelthen ikke se, at det skulle have været muligt at udlede af udkastene fra den 19. november, at forklaringen vedrørende politidirektøren var koordineret.

Som det fremgår af et af de svar, jeg har sendt til Retsudvalget, blev jeg og Statsministeriet først sidst på eftermiddagen den 9. december orienteret om, at forklaringen om politidirektørens afbud var koordineret.

Det var Justitsministeriets departementschef, der telefonisk oplyste Statsministeriets departementschef om det.

Det var få timer før, at den daværende justitsminister sendte et svar til Retsudvalget, hvor han oplyste, at forklaringen om politidirektørens afbud var koordineret med politidirektøren.

Det helt afgørende, som fremgik af udkastene den 19. november, var, at den daværende justitsminister forud for aflysningen af Retsudvalgets besøg havde en dialog med den daværende formand for Folketingets Retsudvalg om politiets vurdering af sikkerhedssituationen på Christiania.

På den baggrund blev det ifølge udkastene besluttet at aflyse besøget. Men man videregav ikke oplysningerne om den reelle begrundelse for aflysningen – nemlig sikkerhedssituationen – til Retsudvalgets medlemmer.

Det var helt nye oplysninger for Statsministeriet. Det var naturligvis oplysninger, som vi – ligesom Justitsministeriet – mente skulle offentliggøres. Og det blev de jo også samme dag.

Statsministeriet sad ikke på oplysninger.

Der er nogle ændringer mellem de forskellige udgaver, som Statsministeriet modtager den 19. november. Og de ændringer har fået en del opmærksomhed de sidste par dage.

Lad mig først sige, at ud fra medarbejderne i Statsministeriets hukommelse var det alene Statsministeriets departementschef, der talte med Justitsministeriet om indholdet af pressemeddelelsen.

Statsministeriets departementschef talte telefonisk med Justitsministeriets departementschef om pressemeddelelsens overordnede indhold – både mellem fremsendelse af det 1. og det 2. udkast og mellem fremsendelsen af det 2. udkast og den endelige udgave.

Statsministeriet havde ingen bemærkninger til beskrivelsen af det faktiske hændelsesforløb tilbage i 2012. Det kunne vi af gode grunde ikke have, da vi ikke havde kendskab til det.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 426 fra Retsudvalget, foreslog Statsministeriet, at man i pressemeddelelsen noterede sig, at PET-chefen samme morgen havde afvist, at han skulle have misbrugt kalenderoplysninger. Endvidere foreslog Statsministeriet, at det kunne overvejes at indsætte en form for beklagelse af, at Retsudvalget ikke havde fået den reelle begrundelse. Det var vores indtryk, at de havde lignende overvejelser i Justitsministeriet.

Det skete i en telefonsamtale mellem departementscheferne i Justitsministeriet og Statsministeriet efter Statsministeriets modtagelse af første udkast til pressemeddelelse.

Efter fremsendelsen af det 2. udkast fik Statsministeriets departementschef telefonisk oplyst, at justitsministeren havde talt med den daværende formand for Folketingets retsudvalg, og at der i lyset heraf ville blive lavet nogle ændringer i pressemeddelelsen.

Det blev således oplyst, at politidirektørens manglende mulighed for at deltage i et forudgående møde ville blive anført som den eneste begrundelse, formanden havde givet til udvalget. Derimod ville muligheden for et alternativt møde med justitsministeren ikke blive anført som en del af begrundelsen, der blev givet til udvalget.

Det tog vi i Statsministeriet til efterretning. Det handlede jo om at gengive den begrundelse, som fra formandens side blev givet til retsudvalget for aflysningen.

Og vi havde ikke noget grundlag for at rejse tvivl om oplysningerne i den endelige pressemeddelelse.

Der har været en del omtale af, at justitsministeren i det 2. udkast beklager, at han ”bidrog til, at Retsudvalget fik viderebragt et forkert billede af den egentlige begrundelse for, at besøget ikke kunne finde sted på det ønskede tidspunkt.” Og at denne sætning udgik i den endelige pressemeddelelse.

Det var ikke på min eller Statsministeriets foranledning, at beklagelsen udgik, og vi er ikke bekendt med, hvorfor den udgik.

Det, der var vigtigt for Statsministeriet var, at offentligheden blev oplyst om, at Retsudvalget ikke havde fået den egentlige begrundelse for aflysningen af besøget.

Og den oplysning indeholder den endelige og offentliggjorte pressemeddelelse fra den 19. november.

Jeg citerer:

”Formanden vurderede efter den fortrolige orientering i samråd med mig, at det planlagte besøg måtte udskydes til et senere tidspunkt. Det var i mine øjne en rigtig vurdering at lade medlemmernes sikkerhed veje tungest, men baggrunden for det skærpede trusselsbillede måtte ikke videregives til Retsudvalgets medlemmer, da det ville kompromittere de efterretninger, som PET havde indsamlet.

Da politidirektøren for København ikke havde mulighed for at deltage i et forudgående møde inden besøget den pågældende dag, indstillede formanden i lyset af den ekstraordinære situation til udvalget, at besøget måtte udskydes. Samtidig foreslog formanden, at den nu ledige tid kunne bruges til, at Justitsministeriet foretog en teknisk gennemgang af en betænkning, som medlemmerne af Retsudvalget havde presset på for at få.”

Citat slut.

Som det fremgår, var den egentlige begrundelse for aflysningen sikkerhedssituationen. Men Retsudvalget fik at vide, at besøget blev aflyst, fordi politidirektøren ikke havde mulighed for at deltage i et formøde.

At den forklaring så senere – til vores overraskelse – viste sig at være koordineret med politidirektøren, det er en anden sag.

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. 359 fra Retsudvalget, har Statsministeriet i perioden fra den 19. november og frem udarbejdet forskellige beredskaber mv. til brug for besvarelse af spørgsmål om sagen. I den forbindelse har Statsministeriet modtaget bidrag og bemærkninger fra Justitsministeriet.

Almindeligvis ønsker jeg af principielle årsager ikke at udlevere sådanne dokumenter, da der er tale om interne dokumenter eller dokumenter udvekslet som led i regeringens interne samarbejde.

På grund af sagens helt ekstraordinære karakter har jeg dog valgt at udlevere de udarbejdede beredskaber samt de bidrag og bemærkninger, som Statsministeriet har modtaget fra Justitsministeriet. De er således vedlagt besvarelsen af spørgsmål nr. 441 fra udvalget.

Med hensyn til materialet, der er oversendt, vil jeg gerne nævne, at enkelte dele af materialet har jeg brugt, men der er også dele, som ikke har været brugt, og store dele, som jeg ikke har set.

Der er derfor noget af materialet, som jeg ikke har godkendt, og derfor har jeg ikke særlige holdninger til det. Det er fremlagt, for at det i denne helt særlige situation bliver klart for alle, at Statsministeriet ikke har siddet på viden, sådan som anklagerne har lydt.

Som det fremgår heraf, får Statsministeriet ikke – i perioden fra den 19. november og til det tidspunkt den 9. december, hvor vi bliver orienteret om, at politidirektørens afbud ikke var rigtigt – nye væsentlige oplysninger om hændelsesforløbet i forbindelse med aflysningen af besøget i 2012.

Så er der stillet et spørgsmål til min tilsynspligt over for regeringens øvrige ministre.

Jeg vil gerne understrege, at der efter Statsministeriets meget klare vurdering ikke er noget som helst juridisk grundlag for at mene, at jeg i forhold til min såkaldte tilsynspligt skulle have handlet anderledes.

Alle kan selvfølgelig have deres egen politiske mening om, hvordan statsministeren skal agere. Men statsretten – og det er den, vi taler om her - er ikke et spørgsmål om politik.

Statsministeren har som regeringens øverste chef en almindelig pligt til at føre tilsyn med de andre ministre.

Men samtidig er det de enkelte ministre, der har den selvstændige kompetence inden for deres forretningsområde. Og statsministerens tilsynsforpligtelse udløses i almindelighed alene, hvis der foreligger en særligt begrundet formodning om retsstridig adfærd.

Jeg mener ikke, at der i denne sag er grundlag for at rejse nogen kritik af mig som statsminister, herunder for så vidt angår min tilsynsforpligtelse.

Det er også min opfattelse, at der ikke er grundlag for at sige, at jeg eller Statsministeriet skulle have ageret anderledes i sagen.

Lad mig om forløbet i 2012 i forbindelse med aflysningen af Retsudvalgets besøg på Christiania kort sige, at jeg synes, at det er rigtigt, at Morten Bødskov over for Folketinget dybt har beklaget, at han bidrog til, at medlemmerne fik en begrundelse for aflysningen af besøget, som ikke var den reelle.

Man skal fortælle sandheden til Folketinget. Det kan der ikke være to meninger om.

Og under hele denne sags forløb har jeg kun været interesseret i, at oplysninger om, at man ikke har fortalt sandheden, er kommet frem i lyset.

Jeg og Statsministeriet fulgte denne sag. Det siger sig selv. Det var en ekstraordinær sag, og den fyldte meget i medierne.

Men både den 19. november – hvor vi første gang hørte om sagen – og den 9. december – hvor vi første gang hørte, at politidirektørens afbud var koordineret – fik vi de nye oplysninger nogle få timer før den øvrige offentlighed.

Jeg og Statsministeriet har ikke siddet på oplysninger.

